

## Fiskivinnan undir Grønlandi.

Viðvíkjandi fiskivinnuni undir Grønlandi viðtók lögtingið sam-mælt heita álit:

Da Lov Nr. 151 af 26. April 1933 om Adgang for danske Fiskerskibe til at drive Fiskeri i de grønlandske Farvande kun er gældende for et Aar, er der fra Sambandspartiets Medlemmer i Lagtinget fremsat Forslag om, at Lagtinget i indeværende Samling indgaar til Regeringen med Ansøgning om at faa Loven forlænget.

Lagtinget har nu i en Aar-række behandlet det paagældende Forhold og søgt Loven forlænget fra Aar til Aar. Angaaende Behandlingen sidste Aar henvises til Lagtingstidende 1933, Side 92—95. Det fremgaar heraf, at der er afgivet to Betænkninger, hvorefter Lagtinget indgik til Regeringen med Ansøgning om, at der ved Lov blev givet danske Statsborgere Ret til at drive Haandlinfiskeri paa det grønlandske Soterritorium.

Der blev desuden ansøgt om Adgang for færøske Fiskere til endnu en Havn foruden Færingehavnen og den nye Havn som Basis.

Endelig blev der ansøgt om, at der forsoagsvis maatte blive givet færøske Baadfiskere Tilladelse til at drive Fiskeri paa bestemte Strækninger i Fjordene med Færingehavnen og den nye Havn som Basis.

Regeringen har ikke imødekommet Lagtinget paa alle Punkter, idet Lov Nr. 151 af 26. April 1933 kun hjemler danske Fiskerskibe Ret til at drive Fiskeri i de grønlandske Farvande langs Vestkysten mellem 62°40' og 65°15' nordlig Bredde udenfor den Linie, der forbinder de yderste Oer, Holme, Skær og Rev.

Loven bemyndiger derhos Regeringen til at afholde Udgifterne ved eventuel Anlæg af Havn med dertil hørende Station, Radioanlæg og Personale.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, er enig i at udtale, at det er at den allerstørste Betydning for hele vort Samfund, at der gives vore Fiskere de bedste Muligheder for at drive Fiskeri ved Grønland.

Saaledes som Forholdene har udviklet sig, kan det desværre betragtes som givet, at Fiskeriet ved Færoerne med den af Færingerne benyttede Fangstmaade — Haand- og Langline — er umuliggjort ved det af fremmede Fiskere drevne Trawlfiskeri. Færøske Fiskere er paa den Maade fortrængt fra de hjemlige Farvande og har været nødt til at søge til fjernere Have. En Tid ydede de islandske Farvande tilstrækkelige Fangster; men i de sidste Aar, da Sommer- og Efteraarsfiskeriet i de islandske Farvande hyppigere har slaaet fejl, har de færøske Fiskere, der paa Grund af Kapitalmangel ikke har været i Stand til at oplage Trawlfiskeri i større Stil, været nødt til at søge hen til endnu fjernere Fangstfelter, og har nu i de sidste Aar drevet Fiskeri i Farvandede omkring Grønlands Vestkyst. I dette Fiskeri har der i de sidste Aar deltaget ca. 70 Kuttere og Skonnerter med en samlet Besætning paa ca. 2000 Mand. Hele Fiskeriet er foregaaet med Haandline.

At den færøske Klipfisk hidtil har kunnet klare sig som et flot Nr. 1 i Konkurrencen imod andre klipfiskeproducerende Lande,

har for en stor Del netop sin Aarsag i, at Raaproduktet — Torsken — fanges med Haand-line, hvorved Torsken i levende Tilstand kommer ombord i Fiskerfartøjet, hvor den straks slages. Dette kan kun ske under Haandlinfiskeri, medens Fiskeriet ved Trawlfiskeri som Regel er kvalt, inden den kommer indenbords.

Haandlinfiskeriet har desuden den overmaade store For-del, at det ikke virker ødelæg-gende paa Fiskebestanden, hvor-imod Trawlfiskeriet er et for Fiskebestanden meget ødelæg-gende Redskab.

Der har i de sidste Aar været meget store Forekomster af Torsk ved Grønlands Vestkyst. Men da det til visse Tider af Fiske-sæsonen har været sparsomt med Forsk ude paa Fiskebank-erne, medens der er iagttaget store Stimer indenfor den ved Lov Nr. 151 af 26. April 1933 fastsatte Grænse, har Fangsten for de færøske Fiskerskibe ikke været saa stor, som den kunde have været, ifald det var tilladt af fiske indenfor denne Grænse. Det vilde derfor være at over-maade stor Betydning, om de færøske Fiskerskibe kunde faa Tilladelse til at drive Haand-linfiskeri overalt paa Soterrito-riet ved Grønlands Vestkyst. Et saadant Fiskeri vil kunne ud-øves uden mindste Skade for den grønlandske Befolkning, da Haandlinfiskeriet som alle-rede anført ikke virker ødelæg-gende paa Fiskebestanden. Hvor stærkt de grønlandske Ønsker er fremme i den færøske Befol-kning, vil ses af den færøske Folkeadresse til Regerin-gen med ca. 6000 Underskrifter, der fremkom som en Tilslutning til Lagtingets enstemmige Be-slutning af 10. Oktober 1932, Pkt. 1 (Se Lagtingstidende 1932, Side 91) samt Skrivelser fra Føroya skipara- og navigator-felag og Føroya Fiskimannafelag af henholdsvis 4. og 6. Oktober

Kravene om fri Adgang for danske Statsborgere (færøske Fiskere) til at drive Haandlinfiskeri ved Vestgrønland bliver mere og mere berettigede og nødvendige at efterkomme, idet man paa Grund af det saavel for Skibsfiskerne som Baadfiskerne totalt mislykkede Som-merfiskeri ved Island i de sidste Par Aar maa regne med en langt større Deltagelse i Grønlands-fiskeriet. Man maa derfor regne med, at en langt større Del end hidtil af vor Kutterflaade bliver tvunget til at søge op til Grøn-land, sandsynligvis samtidig som de Baadlag, der til Dato har søgt til de islandske Fjorde, hvor-fra de har drevet Fiskeri, ikke kan fortsætte der, men maa søge nye Felter.

Da det paa Grund af Kapital-mangel ikke er muligt at forny og forøge den færøske Fisker-flaade i samme Forhold, som Fiskernes Antal øges, og de gamle Kuttere udrangeres, vil man allerede nu staa overfor Arbejdsløshedspølsen her paa Oerne. Det kan saaledes befyrges at en forholdsvis stor Del af vore unge Fiskere allerede til næste Aar vil blive arbejdsløse. At en konstant Arbejdsløshedsklasse paa Færoerne vil faa en ødelæggende Virkning for vort

lille Samfund, er det formentlig unødvendigt at gøre Regeringen opmærksom paa, da denne er fuldt fortløbet med Arbejdslø-shedsproblemet. Derimod skal man ikke undlade at bemærke, at det maa formodes at staa i Re-geringens og Rigsdagens Magt at afværge, at en konstant Ar-bejdsløshed holder sit Indtog paa vore Oer, ved at give færøske Fiskere Adgang til at drive Baad-fiskeri fra Land i Vestgrønland. Man gaar derfor ud fra, at der foruden Færingehavnen vil blive stillet en nordligere Havn til fri Raadighed for de færøske Fiske-re, hvorfra disse kan drive Baadfiskeri. Af praktiske Grunde maa man desuden meget hen-stille, at der ogsaa gives Fiskerne andre Støttestrukturer, som er bedre egnet end Færingehavnen for Baadfiskerne. Navnlig skal man paapege Kokoerne, som efter Fiskernes Udsagn vil være fortrinligt egnet for Baadfiskerne, og da der ikke bor Grønlandere der, maa man i Betragtning af Sagens store Betydning forvante, at Regering og Rigsdag vil efterkomme vore Fiskeres Ønsker. Endvidere skal man henstille, at der tillige gives færøske Baad-fiskere Tilladelse til at drive Fiskeri fra Angmagssvik i Suk-kertopdistriktet.

Det er nødvendigt, at Fisker-ene stilles under lige saa gunstige Forhold som paa Island, om det skal ventes, at Fiskeriet skal blive lønende.

Da det af Hensyn til et løn-nende Baadfiskeri bliver nød-vendigt fra færøsk Side at bygge Huse for Fiskerne til at bo i, saalænge Fiskesæsonen varer samt Oplagsskure til Udrustning og Fangst, er det nødvendigt, at der i de Havne, som man for-venter bliver stillet til fri Raad-ighed, er fornødne Arealer og Pladser for Beboelse og Oplags-skure samt eventuelt andre An-læg. Det er ogsaa sandsynligt, at de færøske Baadfiskere vil lade deres Baadmateriale forblive paa Grønland hele Aaret for at und-gaa den dyre Transport frem og tilbage.

Det er under en anden Sag vedtaget at yde Tilskud fra Lag-tinget til Opførelse af Oplags-skure m. v. i Færingehavnen. Da mange af de færøske Fiske-rskibe er relativt smaa Kuttere kunde der ogsaa være Tale om at lade disse Skibe vinterforføje i en af de anførte Havne.

Idet Udvalget heuviser til det saaledes anførte, skal man frem-sætte følgende

### Forslag.

- 1) Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der udstedes en Lov, hvorfra der gives danske Stats-borgere Tilladelse til at drive Haand- og Langlinefiskeri overalt paa det grønlandske Soterritorium.
- 2) Lagtinget andrager om, at der foruden Færingehavnen gives færøske Fiskere fri Adgang til en Havn i Nær-heden af Sukkertoppen eller Holstensborg med gunstige Besejlingsforhold og tilstræk-kelig Oplagsplads for den for Fiskeriet nødvendige Ud-rustning og Materiel.
- 3) Lagtinget andrager om, at der gives færøske Baadfiske-re Tilladelse til at drive

Fiskeri med Færingehavnen og den nye Havn samt Koko-erne eventuelt ogsaa Ang magssvik i Sukkertopdi-striktet som Basis.

## Á Føroya lögtingi 1933.

### Samtykt til „streymtariff“ við Vágs elektricitetsverk.

(Framhald).

Kr. Djarhuus segði, at fleiri, ið høvdu protesterað, vildu spara og vinna við tí nýggju »tariffini«. Tað var av størsta týdningi at spara kol og kokes. Hann víðgekk, at menn høvdu haft góðar grundir til at ívast um harra Lystbeks tøl. Men í hesum tilfellið hevði nevndin konfererað við roknskapin, so hon tók ikki bert eftir Lystbeks uppstilling. Viðvíkjandi greið-unum segði hann, at meginpart-urin var forsyðnaður, og teir, sum ikki áttu greiðir, kundu fáa tær frá kommununi uppá avbetaling. Talarin helt, at Dam hevði viðgengið, at um brúkið vaks, vildu menn koma at vinna aftur meir enn meirkostnaðin á málárunum og at tað var gott, um elektrisk streymurin varð nýttur ístaðin fyri kol og kokes.

Nolsøe segði seg at kenna til tað, ið Dam hevði sagt. Men eingin hevði talað við hann, og hann tróði, at móttøðan nú var fallin. Tað passaði vist, sum Lystbek segði. Hann helt tað vera ein stóran forfeið við at taka ta nýggju »tariffina« og mælti til at stemma fyri henni.

P. M. Dam segði, at hann hevði ikki viðgengið annað enn, at um streymbrúkið vaks sum ætlað, vildi meirkostnaðurin við málárunum vinnast aftur. Tað var jú eitt einfalt rokniestykki. Men vaks streymbrúkið? Tað var tað stóra spursmálið. Men í øllum tilfelli var máláraleigin órættvist forfeið. Hann undraðist yvir, at Nolsøe ikki merkti nakað til móttøðuna í seinast-uni. Talarin mátti siga tað mótsalta. Hann hevði nýliga verið í Vági og borðið eina mótmælis-adressu aftur við sær til nevnd-ina, og seinri hevði hann, sum nevnt, fingið bryv um tað sama. Móttøðan var líka stór enn, tað var givið. Tingið átti tí at biða við at taka støðu til málið.

S. P. Zachariasen, ið var limur í nevndini, tók domi frá Klakksvik. Har vóru tær fastu avgiftirnar hagar. Fólkid var ímóti at byrja við. Men nú hevði móttøðan lagt seg. Síðani elektricitetsprísirnir vóru lækk-aðir har, var brúkið vaksið nógv, so nógv, at verkið hevði vunnið nógv við tað. Talarin mælti til at góðkenna »tariffina«.

Við atkvøðugreiðsluni varð »tariffin« góðkend. Javnaðar-menninir M. S. Vðstein og P. M. Dam stemmaðu ikki.

### Amtskommunalir vegir.

Til amtskommunalir vegir er fyri árið 1933—34 givin hesin studningur:

|                | Studning frá Metr.: býtisgrunn. |
|----------------|---------------------------------|
| Svínoy .....   | 200 kr. 511,50                  |
| Viðareid ..... | 300 - 549,00                    |
| Múli .....     | 100 - 253,87                    |

|                                                 | Studning frá Metr.: býtisgrunn. |
|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| Norðoftir .....                                 | 200 - 675,00                    |
| Klakksvik .....                                 | 300 - 1012,50                   |
| Haraldssund .....                               | 100 - 375,00                    |
| Trollanes .....                                 | 100 - 262,50                    |
| Mikladalur .....                                | 100 - 231,00                    |
| Húsam og Syðradalur .....                       | 200 - 577,50                    |
| Funningsbotn .....                              | 200 - 690,00                    |
| Oyndafjørður .....                              | 200 - 549,75                    |
| Hellurnar .....                                 | 150 - 384,18                    |
| Lorvik .....                                    | 200 - 568,50                    |
| Norðagøtu .....                                 | 200 - 419,25                    |
| Gøtugjógv .....                                 | 100 - 262,50                    |
| Syðragøtu .....                                 | 200 - 590,62                    |
| Ritavík .....                                   | 200 - 618,75                    |
| Nes og Avuvík .....                             | 100 - 300,00                    |
| Nes-Salttångará Salttångará og Lambareiði ..... | 250 - 1213,13                   |
| Selatrá .....                                   | 150 - 516,37                    |
| Elidi .....                                     | 100 - 412,50                    |
| Haldórvík .....                                 | 200 - 1537,50                   |
| Langsand .....                                  | 200 - 723,00                    |
| Streymnes .....                                 | 100 - 312,37                    |
| Hósvík .....                                    | 200 - 525,00                    |
| Kollafjørður .....                              | 200 - 600,00                    |
| Kaldbak .....                                   | 200 - 575,25                    |
| Hoyvík - Hvítanes .....                         | 100 - 337,50                    |
| Velbast. (brúgv) .....                          | 200 - 525,00                    |
| Vestmanna .....                                 | 200 - 515,00                    |
| Nólsøy .....                                    | 120 - 450,00                    |
| Hestoy (brúgv) .....                            | 200 - 460,50                    |
| Slettanes .....                                 | 200 - 517,50                    |
| Sandavágur .....                                | 200 - 450,00                    |
| Middvágur .....                                 | 300 - 885,94                    |
| Seyrvágur .....                                 | 300 - 731,25                    |
| Gásadalur .....                                 | 200 - 450,00                    |
| Skopun .....                                    | 100 - 262,50                    |
| Húsavík .....                                   | 200 - 525,00                    |
| Skarvanes .....                                 | 100 - 189,00                    |
| Sand .....                                      | 300 - 787,50                    |
| Skávoy .....                                    | 400 - 187,50                    |
| Sandvík .....                                   | 200 - 675,00                    |
| Trongisvágur (3 brúgv) .....                    | 270 - 806,25                    |
| Óravík .....                                    | 862,50                          |
| Hov .....                                       | 200 - 450,00                    |
| Hov (brúgv) .....                               | 300 - 937,12                    |
| Porkeri .....                                   | 150 - 150,00                    |
| Ógrum-Lopra .....                               | 150 - 393,75                    |
| Famjin .....                                    | 200 - 600,00                    |
| Famjin (brúgv) .....                            | 100 - 300,00                    |
|                                                 | 450,00                          |

### Eykastudningur:

|                   |        |
|-------------------|--------|
| Tjørnavík .....   | 187,50 |
| Velbastadur ..... | 150,00 |

### Endurnýggjan av studningi:

|                                         |                |
|-----------------------------------------|----------------|
| Funningur .....                         | 250 - 525,00   |
| — .....                                 | 550 - 5668,08  |
| Seymýru .....                           | 830 - 1965,75  |
| Vágur (s) .....                         | 300 - 900,00   |
| Tórshavn .....                          | 1670 - 3894,60 |
| Kvívik .....                            | 500 - 1462,50  |
| - (brúgv og ásetil av 50 m vegur) ..... | vegnevnd.)     |

### Studningur til idrátt.

Lærari Poul Petersen í Miki-nesi, ið hevur verið í útheim-inum fyri at gera seg kunnigan við og duguligan til at kenna í flestum nútímans idráttarhátt-um, hevur skrivað til tingið langa frágreiðing um idrátt og ber fram sínar hugsan um, hvussu hann heldur at idráttur eigur at fara fram í skúlum og ímillum ungdom her á landi. Hann reður særliga til, at okk-ara lærarar gerast dúgildir til at leiða idrátt (gymnastikk) uttan dyra reiðskapin og særligt leik-fimihús, og ber hann fram tankan um, at ein særligur idráttarráðgevari verður ásettur til at ferðast kring landið fyri at lera lærarar og ungdoms-forarar tann »fría idráttina«.

A. Samuelsen, ið greiddi frá hesum riti, helt, at umsóknin skuldi verið stíflað til læraraf-elagið. Lögtingið kundi einki gera við hana. Honum dámdi einki, at tingið skuldi fáa stríð av hesum, og helt hann, at tað var betri, at amtmaðurin hevði sýtt umsóknarmanninum at fara niður til Danmarkar. Talarin